

Udskriftsdato: 19. december 2025

VEJ nr 80 af 14/09/2010 (Historisk)

**Vejledning om ændring af vejledning om hjælpemidler, biler,
boligindretning m.v.
(Vejledning nr. 6 til serviceloven)**

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Socialmin., j.nr. 2010-644

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 7 af 15/02/2011

Vejledning om ændring af vejledning om hjælpemidler, biler, boligindretning m.v.

(Vejledning nr. 6 til serviceloven)

I

I vejledning nr. 97 af 5. december 2006 om hjælpemidler, biler, boligindretning m.v. foretages følgende ændringer:

1. *I afsnit I* ophæves punkt 47, og i stedet indsættes:

Kapitel 5 a

Frit valg af hjælpemidler

Indledning

47. I dette kapitel beskrives reglerne om frit valg af hjælpemidler.

Kapitlet beskriver formålet med frit valgsordningen og det nærmere indhold i ordningen. Endvidere beskrives kommunalbestyrelsens rådgivnings- og vejledningsforpligtelse i forbindelse med frit valgsordningen, og der gives nogle anvisninger på, hvorledes kommunerne kan administrere ordningen i praksis.

Reglerne om frit valg af hjælpemidler, som blev indført med lov nr. 407 af 21. april 2010, findes i servicelovens § 112, stk. 3-4, og i hjælpemiddelbekendtgørelsen – særligt i §§ 6 og 7.

Formål

Serviceloven

§ 112.

Stk. 2.

Stk. 3. Ansøgeren kan vælge leverandør af hjælpemidler, jf. dog stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen har indgået en leverandøraftale, og ansøgeren ønsker at benytte en anden leverandør end den, som kommunalbestyrelsen har indgået leverandøraftale med, indkøber ansøgeren selv hjælpemidlet og får udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen kunne have erhvervet hjælpemidlet til hos sin leverandør. Har kommunalbestyrelsen ikke indgået leverandøraftale, kan ansøgeren vælge leverandør, og støtten ydes efter regning, dog højst med et beløb svarende til prisen på det bedst egnede og billigste hjælpemiddel.

Stk. 4 Ansøgerens ret til at vælge leverandør af hjælpemidler efter stk.

3 gælder ikke, hvis kommunalbestyrelsen kan stille et hjælpemiddel til rådighed, som er fuldstændig identisk med det hjælpemiddel, som ansøgeren ønsker at anskaffe fra en anden leverandør.

Stk. 5.

47 a. Efter servicelovens § 112, stk. 3 kan borgeren vælge leverandør af hjælpemidler.

Endvidere kan borgeren mod betaling af prisdifferencen vælge et dyrere hjælpemiddel end det, som kommunalbestyrelsen vil yde støtte til. Det forudsættes her, at det valgte hjælpemiddel stadig kompenserer for den nedsatte funktionsevne.

Formålet med frit valgsordningen er at give borgere med nedsat funktionsevne adgang til frit valg af hjælpemidler. Hermed ønskes det at forbedre vilkårene for denne gruppe borgere gennem øgede og bedre valgmuligheder for den enkelte.

Borgernes adgang til frit valg ændrer ikke på det generelt gældende kompensationsprincip, hvorefter borgere med nedsat funktionsevne tilbydes ydelser og hjælpeforanstaltninger for i videst muligt omfang at kompensere for og minimere konsekvenserne af deres funktionsnedsættelse. Kommunalbestyrelsen skal således fortsat yde den hjælp, som borgerne efter lovgivningen har krav på, uden at det får økonomiske konsekvenser for den enkelte.

Indholdet i frit valgsordningen

Hjælpemiddelbekendtgørelsen

§ 6. Ansøgeren kan vælge leverandør af hjælpemidler, jf. dog stk. 2.

Hvis kommunalbestyrelsen har indgået en leverandøraftale, og ansøgeren ønsker at benytte en anden leverandør end den, som kommunalbestyrelsen har indgået leverandøraftale med, indkøber ansøgeren selv hjælpemidlet og får udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen kunne have erhvervet hjælpemidlet til hos sin leverandør. Har kommunalbestyrelsen ikke indgået leverandøraftale, kan ansøgeren vælge leverandør, og støtten ydes efter regning, dog højst med et beløb svarende til prisen på det bedst egnede og billigste hjælpemiddel.

Stk. ...

47 b. Efter hjælpemiddelbekendtgørelsens § 6, stk. 1, kan borgeren vælge leverandør af hjælpemidler. Borgeren kan endvidere mod betaling af prisdifferencen vælge et dyrere hjælpemiddel end det, som er omfattet af kommunalbestyrelsens bevilling. Adgangen til frit valg gælder således alle typer af hjælpemidler.

Hvis borgeren, når den pågældende er blevet bevilget et hjælpemiddel, ønsker at benytte adgangen til frit valg, er det borgeren selv, der indkøber hjælpemidlet, hvorefter udgifterne refunderes af kommunalbestyrelsen. Hvis der er tale om et hjælpemiddel, der er omfattet af en af kommunalbestyrelsen indgået leverandøraftale, kan der højst refunderes udgifter med et beløb svarende til den pris, som kommunalbestyrelsen kunne have erhvervet hjælpemidlet for hos sin leverandør. Hvis der er tale om et hjælpemiddel, der ikke er omfattet af en leverandøraftale, kan borgeren vælge leverandør, og støtten ydes efter regning, dog højst med et beløb svarende til prisen på det bedst egnede og billigste hjælpemiddel.

Borgerens ret til frit valg ændrer ikke på reglen om, at kommunalbestyrelsen skal yde støtte til det bedst egnede og billigste hjælpemiddel. Det er kommunalbestyrelsen, der ud fra en konkret og individuel vurdering af borgerens samlede funktionsnedsættelse og de deraf affødte behov for kompensation i hver enkelt sag afgør, hvilket hjælpemiddel der er bedst egnet og billigst. Kommunalbestyrelsens afgørelse herom kan påklages til det sociale nævn og Ankestyrelsen efter de gældende regler herom.

Undtagelser i retten til frit valg

Hjælpemiddelbekendtgørelsen

§ 6. ...

Stk. 2. Ansøgerens ret til at vælge leverandør af hjælpemidler efter stk. 1 gælder ikke, hvis kommunalbestyrelsen kan stille et hjælpemiddel til rådighed, som er fuldstændig identisk med det hjælpemiddel, som ansøgeren ønsker at anskaffe fra en anden leverandør.

Stk. 3 ...

47 c. Borgerens ret til frit at vælge leverandør gælder ikke, hvis kommunalbestyrelsen kan stille et hjælpemiddel til rådighed, der er fuldstændig identisk med det hjælpemiddel, som borgeren ønsker at anskaffe fra en anden leverandør, jf. hjælpemiddelbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Reglen vedrører kun borgerens ret til frit leverandørvalg, hvorimod retten til at vælge et dyrere hjælpemiddel end det, som er omfattet af kommunalbestyrelsens bevilling, ikke begrænses.

Undtagelsen skal forstås snævert, således at retten til frit leverandørvalg alene afskæres i de tilfælde, hvor borgeren ønsker at indkøbe et hjælpemiddel, som er fuldstændig identisk med det, som kommunalbestyrelsen kan stille til rådighed. Som et eksempel kan nævnes, at borgeren har fået bevilget en rollator af mærket xx. På kommunens hjælpemiddellager findes en brugt rollator af dette mærke. Men borgeren ønsker en fuldstændig identisk rollator af samme mærke, men en ny. I denne situation vil borgeren ikke kunne benytte sig af retten til frit at vælge leverandør. Noget tilsvarende vil gælde, hvis borgeren ønsker et fuldstændig identisk hjælpemiddel i en anden farve end det, som kommunalbestyrelsen kan stille til rådighed.

Undtagelsen skal sikre, at der ikke indkøbes nye hjælpemidler, som er fuldstændig identiske med dem, som kommunalbestyrelsen kan stille til rådighed. Dette skal ses i sammenhæng med, at mange hjælpemidler er udlån, samt med kommunernes muligheder for at genanvende returnerede hjælpemidler, som fortsat er tidssvarende.

47 d. Retten til frit valg vil endvidere ikke gælde for redskaber, der er til fælles brug for borgere i et botilbud efter servicelovens kapitel 20, eller i en daginstitution, en klub eller en døgninstitution efter servicelovens kapitel 7, 8 og 11. Dette hænger sammen med, at sådanne redskaber ikke er hjælpemidler i

servicelovens forstand, men stilles til rådighed af botilbuddet, daginstitutionen, klubben eller døgninstitutionen.

På samme måde er redskaber såsom plejesenge eller lifte, som kommunen af hensyn til fx medarbejdernes arbejdsmiljø skal kunne vælge, heller ikke omfattet af retten til frit valg. Sådanne redskaber betragtes ligeledes ikke som hjælpemidler i servicelovens forstand, men er derimod omfattet af arbejdsmiljølovgivningen.

Krav til hjælpemidler indkøbt under frit valgsordningen

§ 6. ...

Stk. 2. ...

Stk. 3. ...

Stk. 4. Det er en betingelse for, at kommunalbestyrelsen kan yde støtte til hjælpemidler indkøbt efter reglerne i § 112, stk. 3, i lov om social service, at det hjælpemiddel, som ansøgeren har valgt, opfylder de faglige specifikationer og krav til egnethed, som kommunalbestyrelsen har opstillet. Det er ansøgerens ansvar at sikre dette.

Stk. 5. ...

47 e. Det er en betingelse for, at kommunalbestyrelsen kan yde støtte til et hjælpemiddel indkøbt under frit valgsordningen, at det hjælpemiddel, som borgeren har valgt, opfylder de faglige specifikationer og krav til egnethed, som kommunalbestyrelsen har opstillet i forbindelse med bevillingen. Det er borgerens ansvar at sikre dette. Hvis borgeren har indkøbt et hjælpemiddel, som ikke opfylder de opstillede faglige specifikationer og krav til egnethed, vil borgeren ikke have ret til støtte til hjælpemidlet fra kommunalbestyrelsen.

For at sikre, at borgerne ikke indkøber hjælpemidler under frit valgsordningen, som ikke opfylder faglige specifikationer og krav til egnethed, kan kommunalbestyrelsen fx kræve, at hjælpemidlerne skal være CE-mærkede.

Tilbagelevering og refusion af egenbetaling

Hjælpemiddelbekendtgørelsen

§ 7. Hjælpemidler, hvortil der er ydet støtte efter reglerne i § 112, stk. 3, i lov om social service, betragtes som udlån og skal tilbageleveres til kommunen, når ansøgeren ikke har brug for dem mere. Ansøgeren opnår dermed ikke ejendomsret til hjælpemidlet.

Stk. 2. Ansøgerens eventuelle egenbetaling ved frit leverandørvalg, jf. § 6, stk. 1, skal ved tilbagelevering af hjælpemidlet til kommunen inden 4 år regnet fra købstidspunktet, udbetales til

ansøgeren efter fradrag af 2.500 kr. inkl. moms og nedskrivning med 1/48 for hver måned, der er gået, fra den dag kvittering forelå. Det er en betingelse, at hjælpemidlet har fået en generelt forøget anvendelighed også for andre end ansøgeren. Egenbetaling på op til 2.500 kr. udbetales ikke ved tilbagelevering af hjælpemidlet.

47 f. Hjælpemidler, som kommunalbestyrelsen har ydet støtte til under frit valgordningen, betragtes som udlån, og de skal derfor leveres tilbage til kommunen, når borgeren ikke længere har brug for dem. Borgeren opnår dermed ikke ejendomsretten til hjælpemidlerne. Dette gælder også i de tilfælde, hvor borgeren har indkøbt et dyrere hjælpemiddel end det, som er omfattet af kommunalbestyrelsens bevilling.

Hvis hjælpemidlet på grund af borgerens egenbetaling har fået en generelt forøget anvendelighed også for andre borgere, skal kommunalbestyrelsen ved borgerens tilbagelevering af hjælpemidlet, refundere borgeren dennes egenbetaling. Et eksempel, hvor hjælpemidlet har fået en generelt forøget anvendelighed, er, hvor hjælpemidlet på grund af borgerens merkøb har fået yderligere funktioner, som andre borgere også kan have glæde af. Som eksempel herpå kan nævnes en stol, der ved borgerens merkøb har fået den yderligere funktion, at den kan hjælpe borgeren til at komme op at stå. Et andet eksempel kan være særligt IT-udstyr, hvor borgerens merkøb har givet øget kapacitet.

Muligheden for refusion af egenbetaling bortfalder efter 4 år regnet fra købstidspunktet, og egenbetaling på op til 2.500 kr. inkl. moms refunderes ikke.

Hvis betingelserne for refusion ved tilbagelevering er opfyldt, beregnes det beløb, som borgeren skal have refunderet således: Først fratrækkes 2.500 kr. Dernæst nedskrives beløbet med 1/48 for hver måned, der er gået, siden kvittering forelå.

Eksempel:

Per opfylder betingelserne for refusion af egenbetaling ved tilbagelevering af et hjælpemiddel, som han har købt efter reglerne om frit valg. Pers samlede egenbetaling udgør 7.000 kr. Først fratrækkes 2.500 kr. Det tilbageværende beløb på 4.500 kr. skal derefter nedskrives med 1/48 for hver måned, der er gået, siden kvittering forelå. Hvis Per tilbageleverer hjælpemidlet efter 2 år, skal de 4.500 kr. således nedskrives med 24/48, og Per skal derfor have refunderet 2.250 kr.

Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om refusion af egenbetaling ved tilbagelevering, og afgørelsen kan påklages til Det Sociale Nævn og Ankestyrelsen efter de gældende regler herom.

Reparation og udskiftning af hjælpemidler indkøbt under frit valgordningen

Hjælpemiddelbekendtgørelse

§ 4. ...

Stk. 2. Hvis ansøgeren har benyttet sig af retten til frit valg af hjælpemiddel, jf. § 112, stk. 3, i lov om social service, og hvis der på grund af ansøgerens frie valg undtagelsesvist skulle blive tale om ekstraordinært dyre el-

ler hyppige reparationer eller hyppigere udskiftninger, skal udgifterne hertil afholdes af ansøgeren selv.

Stk. 3. ...

47 g. Der ydes hjælp til reparation og udskiftning af hjælpemidler efter behov. Dette gælder også for hjælpemidler, som kommunalbestyrelsen har ydet støtte til under frit valgsordningen.

Hvis borgeren har benyttet sig af retten til frit valg, og hvis der på grund af borgerens frie valg af hjælpemiddel undtagelsesvist skulle blive tale om ekstraordinært dyre eller hyppige reparationer eller hyppigere udskiftninger, skal udgifterne hertil afholdes af borgeren selv. Som et eksempel, hvor det kan overvejes at lade udgifterne til reparation påhvile borgeren, kan nævnes, at borgeren har valgt et hjælpemiddel med yderligere funktioner i forhold til det, som er omfattet af kommunalbestyrelsens bevilling, og det er tilstedeværelsen af disse funktioner, som gør, at hjælpemidlet skal repareres ekstraordinært hyppigt.

Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om støtte til reparation og udskiftning af hjælpemidler, og kommunalbestyrelsens afgørelser kan påklages til det sociale nævn og Ankestyrelsen efter de gældende regler herom.

Kommunalbestyrelsens vejledningspligt i forbindelse med frit valgsordningen

47 h. Kommunalbestyrelsen skal som en del af sin generelle rådgivnings- og vejledningsforpligtelse yde rådgivning om adgangen til frit valg af hjælpemidler, herunder om konsekvenserne af at have benyttet retten til frit valg, fx i forhold til tilbagelevering efter endt brug og reglerne om refusion af egenbetaling.

Herudover sker der ingen ændringer i kommunalbestyrelsens rådgivnings- og vejledningsforpligtelse som følge af adgangen til frit valg. Det vil sige, at borgerne i hjælpemiddelsager skal tilbydes rådgivning og vejledning fra kommunen i samme omfang som hidtil. Det kan fx dreje sig om vejledning i valg af hjælpemiddel.

Derimod har kommunalbestyrelsen ikke nogen udvidet vejledningsforpligtelse i de tilfælde, hvor borgeren har benyttet frit valg og har købt et hjælpemiddel, som har funktioner, der rækker ud over de funktioner, der er i det hjælpemiddel, som kommunalbestyrelsen vurderer som værende bedst egnet og billigst. Det påhviler således ikke kommunalbestyrelsen at yde ekstra vejledning, som er en konsekvens af borgerens benyttelse af frit valgsordningen, ligesom det ikke påhviler kommunalbestyrelsen at yde vejledning om leverandører af hjælpemidler som et led i borgerens frie valg.

Kommunalbestyrelsens administration af frit valgsordningen

47 i. Frem til kommunalbestyrelsens bevilling foreligger, medfører borgerens adgang til frit valg ingen administrative ændringer på hjælpemiddelområdet.

I tilknytning til bevillingsskrivelsen bør kommunalbestyrelsen vejlede borgeren om retten til frit valg, jf. punkt 47 h. Hvis borgeren herefter beslutter sig for at benytte sin ret til frit valg, skal den pågældende underrette kommunalbestyrelsen herom, hvorefter kommunalbestyrelsen skal oplyse om prisen på det hjælpemiddel, som kommunalbestyrelsen kan stille til rådighed, og som opfylder de krav til egnethed, som er opstillet i forbindelse med bevillingen.

Borgeren har herefter mulighed for at afsøge markedet og finde frem til det hjælpemiddel, som den pågældende ønsker at anskaffe, hvorefter borgeren bør underrette kommunalbestyrelsen, som så må vurdere, om betingelserne for at yde støtte til hjælpemidlet er opfyldt, herunder også, om kommunalbestyrelsen kan stille et fuldstændig identisk hjælpemiddel til rådighed. Det er herefter borgeren selv, der indkøber hjælpemidlet.

Når borgeren har indkøbt sit hjælpemiddel, skal afregningen mellem borgeren, kommunalbestyrelsen og leverandøren ske efter reglerne i hjælpemiddelbekendtgørelsens § 6, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal fakturaen fra den leverandør, som borgeren vælger, sendes og afregnes direkte med kommunen. Borgeren hæfter selv for egenandelen, som borgeren betaler direkte til leverandøren. Det skal fremgå af fakturaen, som sendes til kommunen, om borgerens eventuelle egenandel er fratrukket.

Ved denne afregningsform sikres det, at det ikke indebærer en unødigt belastning af borgerens økonomi, hvis adgangen til frit valg benyttes. Endvidere vil det være muligt for kommunerne at afløfte moms af regningen gennem momsrefusionsordningen for kommuner og regioner. Det er en forudsætning, at kommunen modtager en faktura, hvorpå momsen er anført.«

2. I afsnit IV indsættes efter punkt 315:

Kapitel 31 a

Frit valg af boligindretning

Indledning

315 a. I dette kapitel beskrives reglerne om frit valg af boligindretning.

Kapitlet beskriver formålet med frit valgsordningen, personkredsen og det nærmere indhold i ordningen. Endvidere beskrives kommunalbestyrelsens rådgivnings- og vejledningsforpligtelse i forbindelse med frit valgsordningen, og der gives nogle anvisninger på, hvorledes kommunerne kan administrere ordningen i praksis.

Reglerne om frit valg af boligindretning, som blev indført med lov nr. 407 af 21. april 2010, findes i servicelovens § 116, stk. 2-3, samt i bekendtgørelse om adgangen til frit valg af boligindretning efter lov om social service og bekendtgørelse om afgrænsning af tilbagebetalingspligt og sikring ved pant ydet til boligindretning og skift af bolig.

Formål og personkreds

Serviceloven

§ 116. ...

Stk. 2. En person, der er tilkendt hjælp efter stk. 1, kan, hvis den pågældende ønsker at benytte en anden håndværker end den, som kommunalbestyrelsen har valgt, vælge selv at lade boligindretningen udføre og få udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen kunne have fået boligindretningen udført for hos den håndværker, som kommunen har valgt. På samme måde kan ansøgeren vælge andre materialer end dem, som kommunalbestyrelsen har anvist.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter nærmere regler om adgangen efter stk. 2 til at vælge håndværker og materialer i forbindelse med tilkendelse af hjælp

til boligindretning, herunder om krav til håndværker samt om muligheden for at indgå aftale om tilbagelevering efter endt brug og aftale om reetablering og betingelserne herfor.

Stk. 4 ...

315 b. Efter servicelovens § 116, stk. 2, kan en borger, der er tilkendt hjælp til boligindretning efter § 116, stk. 1, frit vælge håndværker til udførelse af boligindretningen. Endvidere kan borgeren frit vælge materialer til boligindretningens udførelse.

Formålet med frit valgsordningen er at give borgere med nedsat funktionsevne adgang til frit valg af boligindretning. Hermed ønskes det at forbedre vilkårene for denne gruppe borgere gennem øgede og bedre valgmuligheder for den enkelte.

Borgernes adgang til frit valg ændrer ikke på det generelt gældende kompensationsprincip, hvorefter borgere med nedsat funktionsevne tilbydes ydelser og hjælpeforanstaltninger for i videst muligt omfang at kompensere for og minimere konsekvenserne af deres funktionsnedsættelse. Kommunalbestyrelsen skal således fortsat yde den hjælp, som borgerne efter lovgivningen har krav på, uden at det får økonomiske konsekvenser for den enkelte.

Adgangen til frit valg af boligindretning gælder alene for borgere, der har fået tilkendt hjælp efter servicelovens § 116, stk. 1. Er der derimod tilkendt hjælp til boligskit, jf. § 116, stk. 4, vil adgangen til frit valg ikke gælde, fordi hjælp til boligskit udmåles som et kontant tilskud.

Indholdet i frit valgsordningen

Bekendtgørelse om adgangen til frit valg af boligindretning efter lov om social service

§ 1. En borger, der er tilkendt hjælp til boligindretning efter § 116, stk. 1, i lov om social service, kan, hvis den pågældende ønsker at benytte en anden håndværker end den, som kommunalbestyrelsen har valgt, vælge selv at lade boligindretningen udføre og få udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen kunne have fået udført boligindretningen for hos den håndværker, som kommunen har valgt. På samme måde kan borgeren vælge andre materialer end dem, som kommunalbestyrelsen har anvist.

Stk. 2.

315 c. Efter § 1, stk. 1, i bekendtgørelse om adgangen til frit valg af boligindretning efter lov om social service kan en borger, der er tilkendt hjælp til boligindretning, hvis den pågældende ønsker at benytte en anden håndværker end den, som kommunalbestyrelsen har valgt, vælge selv at lade boligindretningen udføre. Udgifterne hertil refunderes af kommunalbestyrelsen, dog højst med et beløb svarende til den

pris, kommunen kunne have fået boligindretningen udført for hos den håndværker, som kommunen har valgt. På samme måde kan borgeren vælge andre materialer til udførelsen af boligindretningen end dem, som kommunalbestyrelsen har anvist.

Selv om borgeren benytter sig af retten til frit valg, skal kommunalbestyrelsen fortsat yde borgeren den hjælp til boligindretning, som den pågældende efter lovgivningen har krav på, uden at det får økonomiske konsekvenser for den enkelte. Det vil sige, at borgeren skal have hjælp til den boligindretning, som er nødvendig for at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for den pågældende. Kommunalbestyrelsens afgørelse om hjælp til boligindretning kan påklages til Det Sociale Nævn og Ankestyrelsen efter de gældende regler herom.

Hvis borgeren i forbindelse med en boligindretning, hvortil der er ydet støtte efter § 116, stk. 1, samtidig vælger at få udført helt andre boligmæssige ændringer, som ligger uden for bevillingen, skal borgeren fuldt ud afholde udgifterne til disse ændringer.

Betingelserne for støtte under frit valgordningen

Bekendtgørelse om adgangen til frit valg af boligindretning efter lov om social service

§ 1. ...

Stk. 2. Det er en betingelse for, at kommunalbestyrelsen kan yde støtte til en boligindretning udført af en anden håndværker end den, som kommunalbestyrelsen har valgt, at den pågældende håndværker er faglært og momsregistreret. Det er borgerens ansvar at sikre dette.

Stk. 3. Det er en betingelse for, at kommunalbestyrelsen kan yde støtte til en boligindretning udført i andre materialer end dem, som kommunalbestyrelsen har anvist, at de valgte materialer kan sikre, at boligindretningen tjener til at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for borgeren. Det er borgerens ansvar at sikre dette.

315 d. Hvis borgeren har benyttet sig af retten til frit valg og har valgt en anden håndværker til udførelse af boligindretningen end den, som kommunalbestyrelsen har valgt, er det en betingelse for, at borgeren kan modtage støtte fra kommunalbestyrelsen, at den håndværker, som borgeren har valgt, er faglært og momsregistreret. Det er borgerens ansvar at sikre dette.

Hvis borgeren har benyttet sig af retten til frit valg og har valgt andre materialer til udførelse af boligindretningen end dem, som kommunalbestyrelsen har anvist, er det en betingelse for, at borgeren kan modtage støtte fra kommunalbestyrelsen, at de materialer, som er valgt af borgeren, sikrer, at boligindretningen tjener til at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for borgeren. Det er borgerens ansvar at sikre dette.

Har borgeren fået udført en boligindretning af en ikke-faglært og ikke-momsregistreret håndværker, eller har borgeren valgt materialer til boligindretningen, som ikke sikrer, at boligindretningen gør boligen

bedre egnet som opholdssted for den pågældende, vil borgeren ikke have ret til støtte til boligindretningen fra kommunalbestyrelsen.

Reparation og vedligeholdelse

315 e. Det påhviler som udgangspunkt borgeren selv at afholde udgifter til almindelig reparation og vedligeholdelse af en bevilget boligindretning. Dette gælder også i de tilfælde, hvor borgeren har benyttet sig af retten til frit valg.

Der kan dog i særlige tilfælde ydes hjælp til reparation og vedligeholdelse af en bevilget boligindretning, hvis udgiften efter en konkret vurdering må anses som en nødvendig merudgift som følge af borgerens funktionsnedsættelse. Hjælpen gives da efter servicelovens § 41 om merudgiftsydelse til børn eller § 100 om merudgiftsydelse til voksne.

Tilbagelevering efter endt brug

Bekendtgørelse om adgangen til frit valg af boligindretning efter lov om social service

§ 3. Borgeren har ejendomsretten til boligindretningen.

Stk. 2. Hvis der samtidig med bevillingen af boligindretningen er indgået aftale om tilbagelevering efter endt brug, og borgeren har benyttet sig af retten til frit at vælge andre materialer end dem, kommunalbestyrelsen har bevilget, har kommunalbestyrelsen i forbindelse med tilbageleveringen ikke pligt til at refundere borgeren de ekstra udgifter til materialer, som den pågældende har afholdt.

315 f. Borgeren har ejendomsretten til boligindretningen. Det betyder, at boligindretningen ikke skal leveres tilbage til kommunen efter endt brug. Dette gælder også i de tilfælde, hvor borgeren har benyttet sig af retten til frit valg.

Hvis borgeren og kommunalbestyrelsen samtidig med bevillingen af boligindretningen har indgået aftale om tilbagelevering efter endt brug, og borgeren har benyttet sig af retten til frit at vælge andre materialer end dem, som kommunalbestyrelsen har bevilget, har kommunalbestyrelsen i forbindelse med tilbageleveringen ikke pligt til at refundere borgeren de ekstra udgifter til materialer, som borgeren har afholdt. Kommunalbestyrelsen må ved indgåelsen af aftalen om tilbagelevering vejlede borgeren herom, så borgeren ved aftalens indgåelse er bekendt med konsekvenserne.

Reetablering

Bekendtgørelse om adgangen til frit valg af boligindretning efter lov om social service

§ 4. Hvis der samtidig med bevilling af boligindretningen er indgået

aftale om reetablering, har kommunalbestyrelsen alene pligt til at foretage reetablering i forhold til den boligindretning, som kommunalbestyrelsen har ydet støtte til. Eventuelle yderligere udgifter til reetablering, som måtte være opstået som følge af borgerens benyttelse af frit valg, skal afholdes af borgeren.

315 g. Hvis borgeren og kommunalbestyrelsen samtidig med bevillingen af boligindretningen har indgået aftale om reetablering, og borgeren har benyttet sig af retten til frit valg, har kommunalbestyrelsen alene pligt til at foretage reetablering i forhold til den boligindretning, som kommunalbestyrelsen har ydet støtte til. Yderligere udgifter til reetablering, som måtte være opstået som følge af borgerens benyttelse af retten til frit valg, skal afholdes af borgeren. Kommunalbestyrelsen må ved indgåelsen af aftalen om reetablering vejlede borgeren herom, så borgeren ved aftalens indgåelse er bekendt med konsekvenserne.

Det bemærkes herved i forhold til lejelovgivningen, at det følger af lejelovens § 29, stk. 9, at lejer af en beboelseslejlighed eller et værelse til helårsbeboelse har ret til at foretage boligindretning efter bestemmelserne i servicelovens § 116, hvis kommunalbestyrelsen garanterer for betaling af reetableringsudgifter ved lejerens fraflytning. Lejerens ret til at foretage boligindretning i lejemålet er således betinget af, at kommunalbestyrelsen garanterer for reetableringsudgifterne ved fraflytning. Hvis lejer vælger en anden håndværker til udførelsen af boligindretningen end den, som kommunalbestyrelsen har valgt, og dette medfører en anden og dyrere løsning end den, som kommunalbestyrelsen har bevilget, kan udlejer nægte lejer at få foretaget boligindretningen, da der kun foreligger kommunegaranti for en del af beløbet. Hvis en lejer skal benytte sig af adgangen til frit valg af håndværker, vil det derfor forudsætte, at lejer kan indgå en aftale med udlejer.

Tilbagebetalingspligt og pant

315 h. Det er den boligindretning, som kommunalbestyrelsen har bevilget, der danner grundlag for en vurdering af, om borgeren kan pålægges en tilbagebetalingspligt, og om kommunalbestyrelsens krav kan sikres ved pant i ejendommen. En eventuel værdiforøgelse af ejendommen som følge af borgerens frie valg af andre materialer end dem, som kommunalbestyrelsen har bevilget, kan således ikke medregnes i kommunalbestyrelsens krav.

For en omtale af betingelserne for tilbagebetalingspligt og sikring ved pant henvises i det hele til punkt 315.

Kommunalbestyrelsens vejledningspligt i forbindelse med frit valgsordningen

315 i. Kommunalbestyrelsen skal som led i sin generelle rådgivnings- og vejledningsforpligtelse yde borgeren vejledning om adgangen til frit valg af boligindretning. Herunder skal der vejledes om konsekvenserne af at benytte ordningen, fx i forhold til betydningen af frit valg i forhold til tilbagelevering og hjælp til reetablering. Herudover sker der ikke ændringer i kommunalbestyrelsens rådgivnings- og vejledningsforpligtelse. Der skal således ydes rådgivning og vejledning i samme omfang som hidtil.

Kommunalbestyrelsens administration af frit valgsordningen

315 j. Frem til kommunalbestyrelsens bevilling foreligger, medfører borgerens adgang til frit valg ingen administrative ændringer på området for hjælp til boligindretning.

Det bemærkes herved, at det er konkurrencestyrelsens vurdering, at prisen på den boligindretning, som kommunalbestyrelsen yder støtte til, fortsat vil kunne fastsættes via et udbud. Dette gælder også i de tilfælde, hvor borgeren ønsker at benytte sig af retten til frit valg. Det er dog et krav, at det i udbudsmaterialet gøres helt klart, at borgeren har frit valg, og at udbuddet derfor i sidste ende vil kunne annulleres, hvis borgeren vælger en anden håndværker.

I forbindelse med bevillingen af boligindretningen bør kommunalbestyrelsen vejlede borgeren om retten til frit valg, jf. punkt 315 i. Hvis borgeren herefter beslutter sig for at benytte sin ret til frit valg, vil det være borgeren selv, der vælger håndværker og entrerer med den valgte håndværker.

Men selv om borgeren har benyttet sig af retten til frit valg, har kommunalbestyrelsen som myndighed ansvaret for, at borgeren modtager den hjælp til boligindretning, som borgeren efter afgørelsen har krav på. Kommunalbestyrelsen må derfor følge op på bevillingen, herunder sikre sig, at den boligindretning, som kommunalbestyrelsen har ydet støtte til, udføres i overensstemmelse med de specifikationer, der er opstillet. Det er op til kommunalbestyrelsen selv at vælge, hvorledes denne opfølgning skal ske. Der kan fx føres løbende tilsyn, eller der kan foretages en afsluttende gennemgang af byggeriet. Hvis byggeriet ikke følger de specifikationer, som kommunalbestyrelsen har opstillet, vil der ikke kunne ydes støtte til den udførte boligindretning.

Når borgeren har fået udført boligindretningen, skal afregningen mellem borgeren, kommunalbestyrelsen og håndværkeren ske efter reglerne i § 2 i bekendtgørelse om adgangen til frit valg af boligindretning efter lov om social service. Efter denne bestemmelse skal fakturaen fra den håndværker, som borgeren vælger, sendes og afregnes direkte med kommunen. Borgeren hæfter selv for egenandelen, som borgeren betaler direkte til håndværkeren. Det skal fremgå af fakturaen, som sendes til kommunen, om borgerens eventuelle egenandel er fratrasket.

Ved denne afregningsform sikres det, at det ikke indebærer en unødigt belastning af borgerens økonomi, hvis adgangen til frit valg benyttes. Endvidere vil det være muligt for kommunerne at afløfte moms af regningen gennem momsrefusionsordningen for kommuner og regioner. Det er en forudsætning, at kommunen modtager en faktura, hvorpå momsen er anført.

II

Vejledningen vedrører reglerne om frit valg af hjælpemidler i servicelovens § 112, stk. 3-4, og i bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven samt reglerne om frit valg af boligindretning i servicelovens § 116, stk. 2-3, og i bekendtgørelse om adgangen til frit valg af boligindretning efter lov om social service og bekendtgørelse om afgrænsning af tilbagebetalingspligt og sikring ved pant for hjælp ydet til boligindretning og skift af bolig, der træder i kraft den 1. oktober 2010.

Socialministeriet, den 14. september 2010

BENEDIKTE KLÆR

/ Karin Ingemann